

Barne- og familiedepartementet

Deres ref.: 22/2228

Dato 21.10.2022

Høringsvar: Forslag til fire forskrifter til ny barnevernslov

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologivirksomheter i NHO. Vi organiserer 2 700 virksomheter med nær 60 000 årsverk. Abelia har medlemmer innen blant annet IKT, rådgivning, utdanning, forskning og ideell sektor.

Abelia representerer 8 ideelle barnevernsinstitusjoner fordelt på ca. 20 avdelinger, herunder institusjoner tilknyttet Frelsesarmeen og Haraldsplass diakonale stiftelse.

Vi viser til høringsbrev av 24.06.2022, og takker for muligheten til å høres. Vi kommer i det følgende til å kommentere høringen av forslaget til forskrift om krav til kvalitet og godkjenning av barnevernsinstitusjoner. Vi har ingen merknader til de øvrige forslagene.

Forskrift om krav til kvalitet og godkjenning av barnevernsinstitusjoner

Overordnet vil vi bemerke at det er positivt at forskriften har fått den formen som foreslås, der bestemmelser om kvalitet, godkjenning og internkontroll samles i én felles forskrift. Skillet mellom hva som nå står i den nye barnevernsloven og i denne forskriften, er fornuftig balansert. Det er også positivt og prinsipielt viktig at forskriften gjelder og likebehandler statlige, kommunale og private barnevernsinstitusjoner, slik det i hovedsak foreslås.

1. Krav om godkjenning

Departementet foreslår å rydde opp i bestemmelsene om at institusjonen kun kan godkjennes hvis den tilfredsstillende vilkår stilt i eller med hjemmel i annen lovgivning, jf. § 5 bokstav b), og viser til at myndigheten som skal ha ansvar for godkjenning og tilsyn skal vurdere oppfyllelse av krav i barnevernsloven med forskrifter, og ikke andre lover. Det foreslås derfor å ikke videreføre bestemmelsen i ny forskrift.

Vi har isolert sett forståelse for denne vurderingen slik bestemmelsen var utformet i gjeldende forskrift. Imidlertid er det utfordring når detaljeringsnivået knyttet til eiendom og byggetekniske forhold blir for lavt, av den grunn at det åpner for et større tolkningsrom fra godkjenningssenheter til godkjenningssenheter mellom ulike Bufetat-regioner. Det som blir godkjent et sted i landet, kan bli

underkjent et annet sted, med det resultat at det samme regelverket ikke praktiseres likt i hele landet. Eksempler på dette kan være antall beboere per bad. Vi ber om at departementet vurderer om det her er behov for en veileder e.l. som kan redusere tolkningsulikhetene.

2. Godkjenningsmyndigheter og klage

Det foreslås i ny forskrift § 4 tredje ledd at "private og kommunale institusjoner kan påklage vedtak om godkjenning og bortfall av godkjenning til sentralt nivå i Barne-, ungdoms- og familieetaten", jf. tilsvarende begrep i ny barnevernslov § 10-7 femte ledd, samt diskusjonen i punkt 4.3.3 i høringsnotatet. Begrepet "sentralt nivå i Bufetat", i motsetning til "regionalt nivå i Bufetat" jf. samme paragraf første ledd, er ikke intuitivt forståelig. Det bør presiseres i forskrift om man mener Bufdir eller et annet sentralt klageorgan på tvers av Bufetat-regionene.

3. Søknad om godkjenning

Det foreslås i ny forskrift § 5 tredje ledd at søknaden kan sendes før institusjonen er ferdig etablert. Vi vil understreke at dette er en viktig og fornuftig presisering i den nye forskriften, som vil gjøre prosessen med etablering av nye institusjoner smidigere og gjøre det enklere å få avklart uklarheter tidlig.

4. Opplysningsplikt og etterfølgende kontroll

Departementet foreslår en ny bestemmelse om opplysningsplikt og etterfølgende kontroll, der det gjøres et tydelig skille mellom hvordan kontroll skal organiseres for hhv. statlige og andre institusjoner. Det vises til at forarbeidene til ny barnevernslov understreket at løpende kontroll med kvalitet for statlige institusjoner bør ses på som en del av internkontrollen. Konsekvensen av dette er at mens kontroll med statlige institusjoner skal være "systematisk og tilpasset virksomhetens egenart" jf. barnevernsloven § 16-3 sjette ledd, så kan kontrollen med øvrige institusjoner finne sted "når som helst, og på den måten som regionen finner hensiktsmessig" jf. forslaget til forskrift § 6 andre ledd.

Vi mener at det er uheldig at man legger opp til at kontrollregimet kan ta ulike former på denne måten, og at dette åpner for spekulasjoner om at lista legges lavere for statlige institusjoner enn for andre. Det er uheldig for hele feltet. Det bør være mulig å foreta generelle og likeverdige kontroller for alle institusjoner, og samtidig se slike kontroller som en del av en internkontroll for de statlige institusjonene.

5. Krav til kvalitet og kompetanse – materielle krav

Det foreslås med mindre justeringer å videreføre de materielle kravene til institusjonen fra dagens kvalitetsforskrift § 3 til ny forskrift § 8. Vi støtter justeringene som er foreslått, men understreker at særlig "tilstrekkelige og oversiktlige fellesarealer" er lite konkret og innebærer at det må gjøres skjønnsvurderinger som kan være ulike fra region til region.

Abelia vil foreslå en ny bokstav g) i ny forskrift § 8 tredje ledd. Den bør lyde:

g) tilstrekkelig rask og stabil nettilgang.

Vi oppfatter at dette ikke dekkes av noen av de øvrige punktene i samme bestemmelse. Vi mener at et slikt krav er avgjørende for å ivareta barns rettigheter knyttet til opplæring, i tillegg til ansattes arbeidsvilkår. I 2022 bør en institusjon ha dette på plass for å kunne bli godkjent.

6. Krav til bemanning og kompetanse

Det har etter våren 2022 vært noe uro rundt tolkingen av kompetansekravene som ble innført i den nye barnevernsloven og tilsvarende i dagens barnevernlov med virkning fra 1.1.22.

Kompetansekrav er en ønsket utvikling, og Abelia støtter kravet om relevant bachelorutdanning for nyansatte, men foreslo under behandlingen at dette skulle gjelde kun 80 prosent av nyansatt faglig personell.

23. mars 2022 sendte Bufdir ut en presisering av lovforståelsen i et informasjonsskriv (saksnr. 2022/50894-6), der de pekte på at kompetansekravet også skulle gjelde bl.a. vikarer og studenter under relevant utdanning. To måneder senere, 23. mai, sendte departementet et korrigerende brev til Bufdir der de åpnet for at tilkallingsvikarer som hadde etablert tilknytning til institusjonen før 1.1.22, samt studenter under relevant utdanning, kunne falle inn under unntaksbestemmelsen i § 5-11 annet ledd, og at institusjonen i slike tilfeller kan søke om dispensasjon fra kravet.

Vi mener det er grunn til å stille spørsmål ved om det var lovgivers intensjon at kompetansekravene skulle gjelde vikarer, og om tolkingen er for rigid. Dette underbygges av den "uenigheten" som viste seg mellom Bufdir og BFD i de to nevnte brevene, og av informasjonsskrivet av 23. mars der det framkommer at Bufdir så seg nødt til å sende en henvendelse til departementet for å avklare "om vikarer er tenkt omfattet av kravene." BFD svarte: "Det kan vi bekrefte at de er." Vi er usikre på om Stortinget hadde samme intensjon. Det er vanskelig å se ut fra forarbeidene at denne problemstillingen ble grundig vurdert i forkant av Stortingets behandling, eller i alle fall godt belyst for Stortinget i proposisjonen.

Kompetansekrav er et godt virkemiddel for å bygge opp en profesjon over tid, og sikre rekruttering av dyktige studenter og kandidater. I en overgangsfase vil det være knapphet på tilstrekkelig kompetanse som er interessert i deltids- og vikarstillinger. Det øker risikoen for bemanningskniper, selv om det finnes tilgjengelige miljøarbeidere og barne- og ungdomsarbeidere som kan gjøre en viktig jobb særlig på midlertidig basis. Selv med en åpning for dispensasjon under relativt begrensede vilkår (relevant student eller tilknytning før 2022), krever søknader om dispensasjon tid og ressurser.

Ettersom høringen åpner for at forskriften utdyper kompetansekravene på andre områder, mener vi det også bør presiseres hvordan kompetansekravene slår ut for vikarer. Vi ber primært om at departementet åpner for at man kan fravike kompetansekravene ved ansettelser av vikarer fram til 2031 (samme overgangsperiode som for ledere av barnevernsinstitusjoner), eller sekundært at forskriften gjør rede for prinsipper for hva som kan regnes som "særlige tilfeller" jf. ny barnevernslov § 10-16 andre ledd.

Til slutt stiller vi spørsmål ved formuleringen i høringsnotatets punkt 4.4.2 fjerde avsnitt: "Denne forutsetningen [om 50 prosent barnevern- eller sosialfaglig kompetanse] vil fremdeles gjelde, men vil gradvis bli mindre aktuell som følge av det nye kravet i § 10-16 tredje ledd om at fagpersonell som ansettes i barnevernsinstitusjonene skal ha relevant bachelorutdanning." I følge Bufdirs "Anbefalinger om kompetanse og utdanning for barnevernsinstitusjoner", distribuert 21.12.21, kan en rekke andre utdannelse også regnes som relevante, for eksempel sykepleie, pedagogikk, ergoterapi og psykologi. I samme notat opprettholdes anbefalingen om 50 prosent barnevernfaglig eller sosialfaglig kompetanse på hver enkelt institusjon. Med utgangspunkt i dette – som er godt forankret blant institusjonene – vil det ikke finne sted en naturlig utfasing av 50-prosentkravet, slik det beskrives i høringsnotatet.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet, og er tilgjengelig hvis det skulle være spørsmål eller behov for utdypning.

Med vennlig hilsen,

Kjartan Almenning (sign.)
Leder for ideell og velferd